

PROGRAM

AKTIVNOSTI U ORGANIZACIJI I PROVOĐENJU MJERA ZAŠTITE OD POŽARA

NA PODRUČJU HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

I UVOD

Uprava za civilnu zaštitu i vatrogastvo HNŽ sukladno članku 15. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/09, u daljem tekstu Zakon), svojim propisom uređuje organizaciju i način funkcioniranja zaštite od požara i vatrogastvo na području HNŽ.

Program aktivnosti u organizaciji i provođenju mjera zaštite od požara na području Hercegovačko-neretvanske županije (u daljem tekstu Program), je dokument koordinacije i provođenja aktivnosti Vlade HNŽ, županijskih organa uprave, jedinica lokalne samouprave, javnih poduzeća i ustanova, udruženja građana i drugih organizacija i tijela uključenih u provođenje mjera zaštite od požara. Program je izrađen temeljem informacija i podataka o provođenju mjera zaštite od požara i vatrogastvu u proteklom periodu, Procjene ugroženosti od požara u HNŽ i Plana zaštite od požara u HNŽ.

Zaštita od požara se organizira i provodi u svim stambenim i drugim zgradama, objektima i svim prostorima koji se smatraju građevinama sukladno članku 20. Zakona, a prema članku 36. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 2/06, 72/07 i 32/08), koji prema procjeni ugroženosti mogu biti izloženi opasnostima od izbijanja i širenja požara. Te građevine i prostori su:

- građevine i samostalna postrojenja trajno povezana sa tlom,
- prometne, vodoprivredne i energetske građevine, površine sa pripadajućim instalacijama, telekomunikacijske i komunalne građevine i instalacije,
- proizvodne i druge privredne građevine i postrojenja, skladišta i sl.,
- objekti na vodenim površinama,
- trgovi, javne površine, igrališta i sl.,
- šume, šumska i poljoprivredna zemljišta i ostali prirodni resursi.

Zaštitu od požara dužni su organizirati i provoditi pravna i fizička lica, državni organi Federacije, županije, općine i grada i druge institucije koje su vlasnici ili korisnici naprijed navedenih građevina (članak 20. Zakona).

Osnovni nosilac organiziranja i provođenja zaštite od požara su općina i grad, kao jedinice lokalne samouprave i županija koja je odgovorna za ta pitanja na teritoriji županije.

Organizacija i funkcioniranje zaštite od požara u općini i gradu utvrđuje se u planu zaštite od požara općine odnosno grada, koji se izrađuje na temelju procjene ugroženosti od požara, a naročito se utvrđuje:

- organizacija zaštite od požara,
- organizacija i način upotrebe vatrogasnih postrojbi,
- sistem javljanja i obavještanja,
- postupak u slučaju požara,
- potrebna materijalno tehnička sredstva i oprema,
- obveze organa uprave županije, općina odnosno grada,

Pravna i fizička lica, državni organi i druge institucije dužni su izvršavati navedene zadatke (članak 23. Zakona).

Na temelju Programa, Vlada HNŽ, općinski načelnik odnosno gradonačelnik donose godišnji plan aktivnosti na realizaciji zadataka utvrđenih u cilju zaštite od požara.

Osnovne snage za obavljanje vatrogasne djelatnosti, to jest na gašenju požara, spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i eksplozijom, pružanju tehničke pomoći u opasnostima izazvanim prirodnim i drugim nesrećama, provođenju preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija i drugih poslova vezanih za ovu problematiku, na teritoriji HNŽ su:

- profesionalne vatrogasne postrojbe koje mogu angažirati sezonce,
- dobrovoljne vatrogasne postrojbe koje osnivaju dobrovoljna vatrogasna društva,
- vatrogasne postrojbe pravnih lica,
- snage protu požarne zaštite u sastavu OS BiH (za intervencije iz zraka), koje se koriste u izuzetnim slučajevima i po propisanoj proceduri (SOP),
- druge službe osposobljene za gašenje požara.

Svaki građanin je obvezan da o požaru odmah izvijesti najbližu vatrogasnu postrojbu, operativni centar civilne zaštite ili policijsku postaju.

Izuzetno gašenje požara na objektima institucija Bosne i Hercegovine, vojnim objektima i prostorima obavlja se uz nazočnost ovlaštene osobe te institucije, odnosno Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Uprava za civilnu zaštitu i vatrogastvo HNŽ će po potrebi organizirati i pružati pomoć za ugrožene lokacije i postupati sukladno Procjeni ugroženosti od požara u HNŽ, Planu zaštite od požara u HNŽ i odlukama Stožera civilne zaštite HNŽ.

Uprava za civilnu zaštitu i vatrogastvo HNŽ u suradnji sa službama civilne zaštite općina odnosno grada obvezne su organizirati informativno-savjetodavna predavanja nosiocima zaštite od požara, na kojima će se razmotriti i analizirati tok priprema i provođenja preventivnih mjera zaštite od požara.

Uprava za civilnu zaštitu i vatrogastvo HNŽ u suradnji sa Federalnom upravom civilne zaštite, Ministarstvom sigurnosti BiH i drugim organizacijama će učestvovati u planiranju i pripremanju seminara i programa za dodatno osposobljavanje starijina vatrogasnih jedinica i pripadnika profesionalnih vatrogasnih postrojbi sa područja HNŽ.

II OPĆE I NORMATIVNE PRETPOSTAVKE U ZAŠTITI OD POŽARA

1. Općine odnosno grad na području HNŽ dužne su temeljem iskustva iz proteklih požarnih sezona uskladiti sve podatke i informacije iz važećih planova zaštite od požara.

Nosilac:	Služba civilne zaštite općina/grada
Rok:	Odmah

2. Općine odnosno grad sa područja HNŽ koje još nisu usvojile Procjenu ugroženosti od požara i Plan zaštite od požara, dužne su iste žurno usvojiti i o tome izvijestiti Upravu za civilnu zaštitu i vatrogastvo HNŽ.

Nosilac:	Služba civilne zaštite općina/grada
Rok:	Odmah

3. Zaštita od požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu organizira se i provodi u skladu sa propisima koji se odnose na šume, šumsko i poljoprivredno zemljište, s tim što se mora postupiti i prema odredbi članka 27. stav 1. točka 5). Zakona.

Ako zaštita od požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu nije uređena gore navedenim propisima, zaštita od požara se organizira u skladu sa Zakonom.

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ je obavezno u što kraćem roku staviti u proceduru Zakon o šumama, u kojem se trebaju propisati mjere zaštite od požara u šumama, te putem nadležne službe osigurati podatke o stanju ugroženosti šuma od požara, šumskim prometnicama, osmatračkim mjestima i kategorizaciji šuma.

Osobitu pozornost potrebno je usmjeriti na održavanje pristupnih putova za interventna vozila prema kritičnoj infrastrukturi (crpilištima vode, šumama, dalekovodima).

Nosilac:	Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ
Rok:	Odmah

4. Stožeri civilne zaštite županije, općina i grada dužni su prije donošenja proračuna za narednu godinu održati tematsku sjednicu na kojoj će se voditi rasprava o mjerama i zadacima koje je potrebno poduzeti pred početak požarne sezone. U tu svrhu potrebno je:

-razmotriti stanje zaštite od požara na teritoriji za koju su nadležni,

-usvojiti plan rada za požarnu sezonu,

-razmotriti i predložiti V HNŽ financijski plan u cilju osiguranja sredstava za provođenje zadataka tijekom požarne sezone.

Nosilac:	Stožer CZ općina/grada i županije
Rok:	Početak požarne sezone

5. Javne ustanove koje upravljaju parkovima prirode, pravni ili fizički subjekti koji koriste ili upravljaju šumama, šumskim i poljoprivrednim zemljištem dužni su ažurirati i izraditi planove motrenja, čuvanja i ophodnje šuma, šumskog i poljoprivrednog zemljišta, provođenje šumskog reda, zabrane upotrebe otvorene vatre i drugih izvora paljenja na mjestima gdje bi moglo doći do požara, vršiti pošumljavanje opožarenih površina, te kontinuirano provoditi propisane mjere zaštite od požara na ugroženim prostorima i građevinama, određene procjenom ugroženosti od požara i planom zaštite od požara (članak 25. i 44. Zakona).

Potrebno je pažnju usmjeriti na održavanje pristupnih putova i prolaza za vatrogasnu tehniku i interventna vozila prema kritičnoj infrastrukturi, izradu i održavanje protiv požarnih prosjeka, organiziranje osmatračko-dojavne službe i osiguranje potrebne opreme i sredstava.

Nosilac:	Nadležna županijska ministarstva, javne ustanove, pravni i fizički subjekti koji gospodare ili upravljaju parkovima prirode, šumama, šumskim i poljoprivrednim zemljištem
Rok:	Do početka požarne sezone

III AKTIVNOSTI U PRIPREMI ZA POŽARNU SEZONU

6. Vatrogasne postrojbe dužne su donijeti/ažurirati Plan angažiranja vatrogasnih snaga na području za koje su odgovorne, sa popisom svih vozila i brojem profesionalnih vatrogasaca koji su na raspolaganju.

Nosilac:	Zapovjednici vatrogasnih postrojbi
Rok:	Odmah

7. Nadležni organi lokalne samouprave preko koordinatora za deminiranje iz Uprave za civilnu zaštitu i vatrogastvo HNŽ, se trebaju uključiti pri donošenju planova prioriteta razminiranja za područje HNŽ, u cilju sigurnog i lakšeg pristupa kritičnim lokalitetima pri gašenju požara.

Nosilac:	Koordinatori za deminiranje
Rok:	Do početka požarne sezone

8. Uprava za civilnu zaštitu i vatrogastvo će organizirati radni sastanak sa svim nosiocima u provođenju aktivnosti iz Programa. Na sastanku će se raspraviti plan daljnjih aktivnosti u pripremi za požarnu sezonu.

Nosilac:	Uprava za civilnu zaštitu i vatrogastvo HNŽ
Rok:	Do početka požarne sezone

9. Planirati održavanje vježbe sa ciljem provjere spremnosti i koordinacije snaga koje učestvuju u provođenju zadataka za požarnu sezonu.

Nosilac:	Vatrogasne postrojbe u suradnji sa službama civilne zaštite općina odnosno grada
Rok:	Do početka požarne sezone

IV PREVENTIVNE AKTIVNOSTI U SVRHU SMANJENJA OPASNOSTI OD NASTANKA I ŠIRENJA POŽARA

10. Ministarstvo prometa i veza HNŽ dužno je preko nadležnih i odgovornih službi osigurati da se uz željeznički prometni pravac (pružni pojas) i cestovni pojas izvrši čišćenje od lako zapaljivih tvari, odnosno tvari koje bi mogle izazvati požar i omogućiti njegovo širenje.

Nosilac:	Ministarstvo prometa i veza HNŽ
Rok:	Do početka požarne sezone

11. Korisnici aparata za gašenje početnog požara dužni su da osiguraju njihovo održavanje i ispitivanje ispravnosti i funkcionalnosti, u skladu sa propisima o tehničkim normativima i standardima koji se odnose na ta pitanja i uputstvom proizvođača, odnosno najmanje jednom u šest mjeseci (članak 39. Zakona).

12. Nadležne službe civilne zaštite općina odnosno grada i Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ će putem pisanih i elektronskih medija objaviti informacije i poruke sadržajno vezane uz problematiku zaštite od požara u cilju podizanja nivoa protupožarne kulture i upoznavanja građanstva s opasnostima od nastanka požara i posljedicama koje požari izazivaju.

Nosilac:	Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ i nadležne općinske/gradske službe civilne zaštite
Rok:	Do početka požarne sezone

13. Zapaljive, eksplozivne i druge opasne materije ne smiju se upotrebljavati i skladištiti na način koji nije u skladu sa propisanim tehničkim normativima i standardima i koji nije siguran po rukovaoca i okolinu, što je uređeno posebnim propisima iz te oblasti (članak 41.). Nadležne inspeksijske službe dužne su planirati, organizirati i obaviti pravovremeni nadzor nad provođenjem mjera te po potrebi poduzeti odgovarajuće aktivnosti u cilju zaštite od požar.

Nosilac:	Inspekcija MUP HNŽ i druge nadležne inspeksijske službe
Rok:	Do početka požarne sezone

14. Nadležna tijela i službe lokalne samouprave kontinuirano će pratiti i nadzirati stanja odlagališta otpada na svom području i trajno poduzimati mjere za sanaciju nekontroliranih „divljih“ odlagališta.

Nosilac:	Nadležne službe i tijela lokalne samouprave
Rok:	Trajno

15. Elektroprivreda HZHB, Elektroprivreda BiH i Elektroprenos BiH (nadležna organizaciona jedinica na području HNŽ) će u okviru svojih nadležnosti u elektroenergetskim građevinama planirati i organizirati čišćenje lakozapaljivih tvari koje bi mogle izazvati požar i omogućiti njegovo širenje, a u trasama nadzemnih elektroenergetskih vodova održavati sigurnosne visine i udaljenosti. Osobitu pozornost potrebno je usmjeriti na održavanje pristupnih putova za interventna vozila prema kritičnoj infrastrukturi (elektroenergetskim postrojenjima, dalekovodima, skladištima zapaljivih materija i slično).

16. Ministarstvo unutarnjih poslova HNŽ će trajno planirati, organizirati i obavljati pojačani nadzor nad provedbom preventivnih mjera zaštite od požara i tehnoloških eksplozija, posebno poduzeća koja se bave distribucijom energenata.

Inspeksijske službe nadležne za nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara dosljedno će provoditi Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu.

17. Ministarstvo prometa i veza HNŽ, Uprava za ceste te grad i općine, svako iz svoje nadležnosti, dužni su izgraditi godišnji plan čišćenja cestovnog pojasa od lakozapaljivih materija, odnosno onih materija koje mogu izazvati požar ili omogućiti njegovo širenje, uz javne prometnice koje prolaze ugroženim područjem. Pažnju usmjeriti i na cestovne pravce lokalnog značaja koje prolaze poljoprivrednim površinama te cestama koje su tokom turističke sezone pojačano opterećene prometom. Na osnovu plana navedeni subjekti će provoditi redovno čišćenje cestovnog pojasa.

Nosilac:	Ministarstvo prometa i veza HNŽ i načelnici općina odnosno gradonačelnici preko nadležnih službi za održavanje
Rok:	Kontinuirano

18. Ministarstvo prometa i veza HNŽ i Ministarstvo unutarnjih poslova HNŽ provodit će pojačane aktivnosti i po mogućnosti utvrditi cestovne pravce i odmarališta za vozila koja prevoze opasne materije tokom ljetne sezone te provoditi nadzor nad istima, a s ovim obavezama upoznat će subjekte koji upravljaju, grade i održavaju prometnice i objekte od županijskog interesa (članak 43. Zakona).

Izvršioци zadatka	Ministarstvo unutarnjih poslova HNŽ i Ministarstvo prometa i veza HNŽ
Rok:	Kontinuirano

19. **Organ uprave nadležan za poslove prostornog uređenja** osigurat će da se pri izradi dokumenata prostornog uređenja predvide mjere zaštite od požara (članak 28. do 38. Zakona), naročito:

- uvjete za efikasno spašavanje ljudi, životinja i materijalnih dobara,
- potrebne razmake između objekata,
- saobraćajne i manipulativne površine za interventna vozila,
- izvode za dovoljno snabdijevanja vodom za gašenje požara,
- primjenu odgovarajućih materijala.

20. **Vatrogasno dežurstvo** organizirati i provoditi u uslovima povećane požarne opasnosti (članak 46. Zakona):

- na mjestima na kojima se privremeno skladište zapaljivi materijali i gasovi,
- na mjestima gdje se izvode radovi zavarivanja, rezanja, upotrebom aparata i uređaja sa otvorenim plamenom koji varniče i mogu prouzročiti nastajanje i širenje požara,

- za objekte i prostore gdje se očekuje veći broj posjetilaca,
- na područjima na kojima se nalaze šume, šumsko ili poljoprivredno zemljište,
- na prostorima i objektima koji se odnose na zaštićena područja prirode i kulturno-povijesnog naslijeđa.

Nosilac:	Vlasnici ili korisnici građevina,izvođači radova, organizatori manifestacija
Rok:	Do početka požarne sezone

- 21.** Zaštitu od požara prirodnog i kulturno-povijesnog naslijeđa provoditi sukladno planu zaštite od požara koji su dužni da izrade i provode nadležni organi, pravna lica i druge institucije kojima su dana na korištenje i upravljanje zaštićena područja prirode i kulturno- povijesnog naslijeđa.

Nosilac:	Nadležni organi, pravna lica i druge institucije kojima su data na korištenje ili upravljanje zaštićena područja
Rok:	Kontinuirano

- 22.** Zdravstvene ustanove sa područja Hercegovačko – neretvanske županije trebaju osigurati kroz redovne aktivnosti hitne medicinske službe, intervenciju na mjestu požara ili nesreće u slučaju ozljeđivanja.
- 23.** Nosioци aktivnosti su obvezni da provode navedene mjere koje su u njihovoj nadležnosti i da o istom izvještavaju Upravu civilne zaštite i vatrogastva HNŽ, koja je obvezna da o istom izvijesti Vladu HNŽ.